

Que no es perdi aquest so

L'Elèctrica Dharma celebra el vintè aniversari del grup amb un concert el pròxim dia 23 d'abril al Palau Sant Jordi, un llibre, *El toc llunàtic*, i, sobretot, molt d'èxit.

L'any 1974, moltes coses sacsejaven el país. Barcelona no era menys. L'agonia del franquisme, la lluita clandestina, la nova cançó i els *progres*. Però no tots els joves duïen barbes marineres, fumaven pipa i llegien *Diario del Che*.

Al barri de Sants, al si d'una família de set germans, despertava un neguit per descobrir la pròpia rebel·lia. Pep Fortuny, Esteve Fortuny i Joan Fortuny van crear el nucli del que seria la Companyia Elèctrica Dharma. Després vingué en Carles Vidal, en Lluís Fortuny i fa cinc anys la Maria Fortuny. Al principi, però, només tocaven en Pep, la bateria, n'Esteve, la guitarra, en Joan, el saxo, i en Carles, el baix elèctric.

La cançó francesa quedava molt lluny pels quatre joves, no tots majors d'edat, que escoltaven Miles Davies, John Lee Hooker i Weather Report; feien versions de "La casa del sol naixent" i "No replay" dels Beatles, catalanitzada per Els Dracs; eren vegetarians, vivien en comuna i llegien *Els pòtols místics* (*The Dharma bums*), de Jack Kerouac.

Eren els *hippies* del moment, preocupats per l'amor lliure, fer una música diferent, i compartir-ho tot. Amb l'entrada d'en Jordi Soley als teclats va néixer la Companyia Elèctrica Dharma. De Barcelona a Girona, i de Girona a Canet, vivint de la venda de cuir treballat i venut als mercats quan encara no ho podien fer de la música. Quatre anys intensos.

Als assajos va començar la recerca d'un so genuí, encara que sempre a punt per aprendre de l'entorn. Com diu en Carles: "sempre hem estat com una esponja, preparats per deixar-nos influir per tot el que succeeix al nostre voltant i transformar-ho en ritme i melodia".

La trobada amb els Comediants a Canet va suposar el final de les estrictes filosofies orientals; uns comedians de poble els van retornar el vi i la carn. Una època màgica que es va acabar quan els compromisos professionals van separar els dos grups.

Als músics aviat se'ls féu petit el país i van encetar gires per Espanya, com no havia fet mai cap grup. Les parets del metro de Madrid encara recorden l'impacte d'aquells *hippies* catalans, on van aparèixer grafits com: "Sexy saxo", "La Dharma al poder" i "La Dharma la arma".

En constant evolució. Però l'èxit no els va impedir de continuar arriscant i trencant motlles, fet que sempre va molestar la crítica. Van ser els primers a fer un disc en directe, *Companyia Elèctrica Dharma i la Cobla Mediterrània al Palau de la Música Catalana* (1982). Els primers a obrir escenaris com el Mercat de les Flors de Barcelona. Els primers a ser escoltats a la prestigiosa revista musical *Billboard*. Els primers a sortir al MTV... però tot té un preu. A Madrid se'ls envejava que tinguessin arrels, com també els passava als grups andalusos. Els Fortuny encara recorden un Miguel Ríos perdut i vestit de *tuno* que els elogiava: "*vosotros los catalanes sí que sois cojonudos, tenéis unas raíces, el Mediterráneo...*". Al 1979 editaven *Ordinàries aventures*, rock cantat i en català. Va ser la segona garrotada després de *L'àngel de la dansa* (1978), un disc incompres, que estava influït pel moviment *punk*.

Després, el públic de la generació de la transició va perdre el combat davant un seguit d'il·lusions que quedaven frustrades i s'acomodà en el desencís. Les discogràfiques van fugir a Madrid, on despertava una *movida* fomentada des del PSOE. Aquí també es vivien moments d'enfonsament i la Dharma ho va voler plasmar en un disc, *Atlàntida* (1981), dedicat a les cultures submergides. Un dels treballs musicals més rodons del grup.

Per tornar a surar, van donar forma a una idea que se'ls va acudir durant l'època amb els Comediants: fer una cobla amb més canya. D'aquí surt el directe al Palau de la Música Catalana.

A mitjans dels anys 80, una nova generació

D'esquerra a dreta, Pep, Joan, Lluís, Carles i Maria. La mort de l'Esteve va dissoldre el grup durant tres anys, però la tornada als escenaris l'ha portat de nou al cim de l'èxit.

va començar a omplir els seus concerts. Adolescents i joves, educats en català, que portaven banderes estelades. Tornava a ser el moment de la Dharma. Els elapés *Força Dharma* i el segon directe *No volem ser* són el reflex d'aquesta energia. El públic participava tant com el músic, havien trobat la fórmula magistral d'enllaçar la veu, els crits i la resposta de la gent. Però la felicitat va durar ben poc. La mort de l'Esteve als escenaris, l'estiu del 86, va aturar el grup. El disc *Homenatge a Esteve Fortuny* (1986) va ser el mínim però més sentit record per un gran músic. La Dharma es va dissoldre durant tres anys.

Tot i el desànim, el suport de molts seguidors els va fer tornar als concerts i als estudis de gravació. Tornar a definir el so del grup va ser molt difícil. Van caldre dos discos de transició, els controvertits *Fibres del Cor* (1989) i

Tifa Head (1991) i el triomf als EUA per recobrar la confiança. *Que no es perdi aquest so* (1994) marca un nou i definit, però mai definitiu, camí musical per a la Dharma.

El dia de Sant Jordi també serà el dia de l'Elèctrica Dharma. Perquè sortirà al carrer la primera biografia del grup, *El toc llunàtic*, escrita pel periodista Xevi Planas. I al vespre, el Palau Sant Jordi de Barcelona viurà un recorregut musical de vint anys, que serà enregistrat en directe. Com diu Planas, la Dharma és potser l'únic grup que fa rock català, perquè sap combinar els ritmes internacionals amb els sons populars i els elements més tradicionals. El concert de Sant Jordi també serà el reconeixement definitiu a un dels grups que més ha marcat la història musical moderna del nostre país.

Oriol Cortacans / Agnès Rotger